

Sønderskov.

Synonymer. Slibestensæble i »Dansk Frugt« 1913.

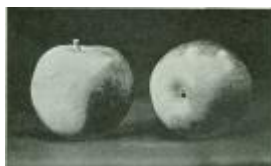
Historie. C. Matthiesen, der har beskrevet Sorten under ovennævnte Synonym, anfører, at den er gammel på Fejø og almindelig dyrket på denne Ø, da den er meget efterspurgt af københavnske Konditorer. Det mærkelige Navn menes at hidrøre fra, at det første Træ har stået ved en Slibesten. Senere er Sorten udbredt til Lolland-Falster, hvor man fandt Navnet Slibestensæble mindre heldigt og døbte Sorten om. Sønderskov er en Skov i Nærheden af Flintinge, hvor der i Skovbrynet tæt ved et Optagelseshjem indtil for få år siden stod et gammelt Træ af Sorten. Omtalt i »Danmarks Frugtav« 1925. I 1920 var den Nr. 52 i Planteskolerne med 926 Træer i Formering, medens de tilsvarende Tal i 1937 var 31 og 324. Er nu en alm. kendt, men ikke nogen meget betydningsfuld Sort.

Træet.

I **Planteskolen** er Sorten let at arbejde med. Den giver lange, noget bøjede og hængende Skud, der let giver efter for Vinden. Ikke meget tilbøjelige til at forgrene sig. De enårige Træer må bindes til Stok.

Grundstamme. Trives på alle de gængse Grundstammer.

Beskrivelse af Træet. På Fejø og Femø findes indtil 100 år gamle Træer af Sorten, der ellers næsten kun kendes som unge og yngre Træer. Sønderskov danner en lav, bred, noget hængende Krone. Er en let kendelig Sort på Vækstform, Barkfarve og Blade samt Frugter. Årskuddene er som anført lange og noget bøjede, de er ret tynde og mod Spidsen næsten hvide af Filt. Barken rødbrun og glinsende. Barkporerne små og ikke meget iøjnefaldende. Bladene ret fåtallige, ovale til elliptiske, middelstore og med tilbagebøjet Spids; de er faste, på Oversiden glinsende, mørkegrønne, på Undersiden grågrønne; rundtakkede eller næsten hele i Randen. Bladstilken lang, tynd og rødlig. Akselbladene er meget små eller mangler. Frugtknopperne store, uldede. Blomstrer først på Sæsonen. Har 34 Kromosomer og danner godt Blomsterstøv. Er en god Befrugtningsort og befrugtes selv af en Række andre Sorter.

Dyrkningsforhold. Træet bliver bredt og kræver derfor god Afstand; Sorten må dog betegnes som kun middelkraftig og når vel sjældnere en Bredde af over 10 m. Frugten sidder ret løs, og Træet må derfor have Læ. Dyrkes det uden videre Beskæring, støtter de lange, tynde Grene sig ofte på Jorden. Sønderskov hører til de noget fordringsfulde Sorter, som helst må dyrkes under gode Forhold og i en varm Jord. Erfaringerne går mest i Retning af, at den trives bedst på en noget svær og kraftig Jord. Når Træerne først rigtigt begynder at bære, kræver de rigelig Gødskning og kvitterer godt derfor. Den noget uregelmæssige og spredte Vækst nødvendiggør en ret stærk Beskæring i de første år. Senere ingen eller ringe Beskæring, da Kronen former sig lys og åben. For lange og hængende Partier fjernes eventuelt. Kan, om ønskes, podes om med f. Eks. Gråsten. Egner sig særdeles godt til Ompodning. Frugtbarheden kan betegnes som god; for unge Træer dog noget sparsom og for ældre Træer med udpræget Tendens til Uregelmæssighed. Erfaringerne går i Retning af, at Sorten er tilbøjelig til at bære hvert andet år. En passende Frugtudynding bør udføres i de år, der er god Ansætning. Æblehvepsen hjælper dog s. R. godt til med Udtydningen, så man kun behøver at gå Træerne efter og fjerne for tæt siddende Frugter.

Forhold overfor Sygdomme og Skadedyr. Sønderskov er ikke nogen særlig hårdfør og stærk Sort, men den er dog ikke vanskelig at holde sund, hvor den trives godt. Kræft kan optræde og dræbe Træerne, Toptørhed ses også, endvidere er Skurv, Frugtskimmel og Meldug ikke sjældent forekommende. Angribes også af Æblebladhvepsen, Knopviklere og Spindemider m. m. Er let at behandle med Kemikalier, da den tåler disse godt. Af Hensyn til Faren for Skurvangreb på Frugten, må der sprøjtes ret ofte. Kan få nogen Sprøjteskade efter Brug af Bordeauxvædske. Kan også få Korkdannelser uden Sprøjtning.

Frugten.

Størrelsen. Stor til meget stor. På unge Træer indtil 500 g pr. Frugt. 8 cm høj og 8 cm bred.

Formen. Nærmest Valseform, men foranderlig, navnlig varierer Frugterne i Højden. Bugen under Midten. Svagt kantet. Bredt Bæger-og Stilkparti. Noget klumpet og grov af Form. Kan være pæreformet.

Farven. Grundfarven grønliggul til matgul. Solsiden ofte helt dækket af en rødbrun Farve med violet Dug. Dækfarven kan også være fordelt mere uregelmæssigt og fremtræde som mørkere Striber og. Stænk, hvorimellem Grundfarven kan træde frem som større eller mindre Pletter. Frugterne kan være smukt farvede, men er dog oftere noget matte og dystre af Farve. Huden er stærk, fedtet og forsynet med talrige Hudpunkter.

Træet ved Sønderskoven. Foto 1929,

Bægeret er lille, åbent eller halvåbent. Bægerbladene små og korte. Bægerhulen er dyb og ret bred, den er forsynet med fine Folder og afrundede Ribber, der fortsætter ned over Frugten og gør denne mere eller mindre kantet. Støvtrådene er midtstillede i det lille, kegleformede Bægerrør. Griflerne halvvejs adskilte, forneden stærkt hvidfildede.

Stilken er temmelig lang og kraftig samt af rødbrun Farve. Den sidder i en dyb og snæver Grube, der er lidt rustklædt.

Kødet er hvidt, ved fuld Modenhed lidt gulligt, løst og noget groft, passende saftigt. Smagen syrlig forfriskende. Kraftig Lugt.

Kærnehuset smalt løgformet. Kamrene lange og **smalle, går helt op** til Bægerrøret. Kærnerne rundagtige, gulbrune.

Modningstid. Frugterne kan plukkes over en lang Periode. Allerede sidst i August er de store nok og af en sådan Udvikling, at de kan bruges i Husholdningen. Helt plukket j enlige er de først i Begyndelsen af Oktober. Skal de kølelagres, må de plukkes tidligt. Sæsonen varer til ind i Januar. Opbevaringen volder ingen Vanskelighed indtil Jul. I Kølerum kan Frugten holde sig til Marts.

Anvendelse. Trods den stærke Farve og det pæne Udseende er Sønderskov kun et Madæble, men hertil er den også særdeles velegnet og stedvis efterspurgt. Er i nogen Grad kendt af og indarbejdet hos Forbrugerne. God til Henkogning m. m.

Handelsværdi. Er et Efterårsmadæble af god Handels- og Brugsværdi. Selvom det kommer i den frugtrige Tid, har det dog en Plads at fylde. Er også brugbar til Gadehandel, men vel egentlig ikke anbefalelig dertil, da det let bliver købt for et Spiseæble og derfor vil skuffe. Sorten er så ny og ufuldstændig kendt, at det er naturligt, at Dommen over den falder noget forskelligt ud. Er let at sortere og nogenlunde let at pakke, når man har tilstrækkelig store Partier, så en skarp Sortering kan gennemføres. Tåler godt Behandlingen.

Dyrkningsværdi.

Herom er Meningerne delte. En Tid plantedes Sorten i ret stor Udstrækning, medens den nu er trængt mere i Baggrunden og på sine Steder podes om. Hovedanken imod den er Modningstiden og Sortens. muligvis for store Krav til Voksestedet. Hidtil mest plantet på Lolland-Falster, fornemmelig i Lollands Frugtplantage. Kan næppe anbefales til Landets mere udsatte Egne. I Privathaven vil man have Fornøjelse af at have Sorten repræsenteret, da Træerne i fuld Frugtbæring, er særdeles smukke. Dyrkes Træet på lav Stamme og får det Lov til at lægge sig henad Jorden, er det let at skaffe Læ og Lunhed omkring det. Til Erhvervsplantning bør Sorten fremdeles plantes til Prøve i de gode Frugtegne på Øerne. Produktionsudgifterne er ikke særlig store,

hvorfor Frugten kan sælges billigt. Muligvis kunde der oparbejdes en. Eksport af dette Æble.

Sønderskov. 18-årigt Dværgtræ i Lollands Frugtplantage, 3 m højt og 5 m bredt.